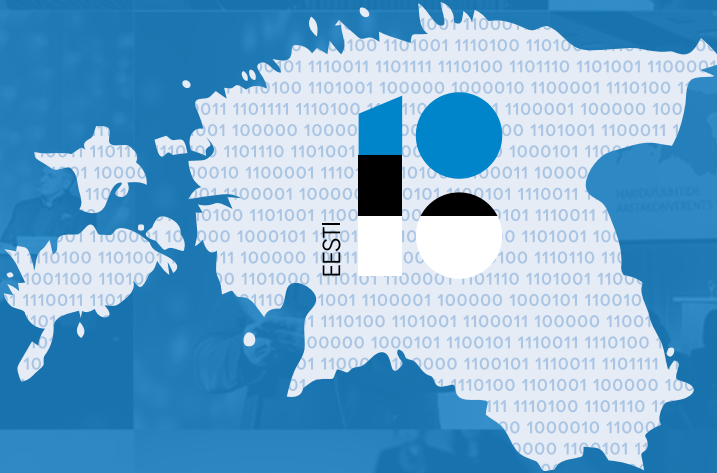

HARIDUSJUHTIDE
AASTAKONVERENTS 10

HARIDUSJUHTIDE AASTAKONVERENTS EV100

.....

Palun kirjutage siia oma nimi, et materjalil oleks
võimalik teie juurde tagasi jõuda juhul,
kui teineteist kaotate.

Hea haridusjuht

11. Haridusjuhtide Aastakonverents toimub vaid kaks nädalat enne Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva. Nii tähtsal ajal keskendume eeskätt positiivsele - räägime sellest, millist inspiratsiooni ja ideid annavad hariduselule poliitika-, teadus-, juhtimis-, tehnoloogia-, turva- ja õigusvaldkonna esindajad. Aga esitame ka ühe pragmaatilise küsimuse: kes ja kuidas õpetab meie lapsi ja noori vabariigi järgmisel aastasajal?

Nagu ikka, oleme kutsunud aastakonverentsile oma vaateid jagama inimesed, kellelt on midagi õppida ja kelle mõtted on ühiskonnas parasjagu aktuaalsed.

Soovime teile edukat konverentsi ja inspireerivaid mõtteid!

Toomas Kruusimägi

Eesti Koolijuhtide Ühenduse esimees

Endrik Randoja

Confent OÜ juhataja

PROGRAMM

Neljapäev, 8. veebruar

10.00 **Registreerimine**

11.00

AVASÕNAD
Moderatorite tervitus

Urmas Vaino, *ERR saatejuht*
Toomas Kruusimägi, *Eesti Koolijuhtide Ühenduse esimees*

11.15

JULGEOLEK
Kuidas on seotud haridus ja julgeolek?

Riho Terras, *Eesti kaitseväge juhataja*

12.00

TEHNOLOOGIA
Kuidas elab Eesti e-tiiger ja millised on ohud?

Taimar Peterkop, *Riigi Infosüsteemi Ameti peadirektor*

12.45

Lõuna

13.45

ETTEVÕTLIKKUS
Mida saaks hariduses teha, et ettevõtlikkust oleks rohkem?

Aku Sorainen, *advokaadibüroo SORAINEN vanempartner*

14.30

JUHTIMINE
Kuidas sarnanevad hariduse andmine ja juhtimine?

Valdur Laid, *Maksu- ja Tolliameti peadirektor*

15.15

Vaheaeg

15.45

VAIMSUS
Milline võiks olla vaimsuse roll hariduselus?

Annika Laats, *Risti Koguduse õpetaja*

KOGEMUS

Mida on õppida 100-aastaselt Soomelt?

Lasse Leponiemi, *HundrED partner*

16.30

Haridusjuhtide Pidud Curly Strings saatel

20.00 - 02.00

Reede, 9. veebruar

INFOTUND

**EKJÜ infotund Jurmala saalis
EAHJÜ infotund auditooriumis**

10.00

TEADUS

Kuidas sujub teaduse ja hariduse koostöö?

Tarmo Soomere, *Eesti Teaduste Akadeemia president*

11.00

HARIDUSSÜSTEEM

Millised teemad on haridusministri laual?

Mailis Reps, *Eesti Vabariigi haridus- ja teadusminister*

11.45

Lõuna

12.30

RAHVUSVAHELISTUMINE

Mida on Eestil õppida teistelt Euroopa riikidelt?

Kaja Kallas, *Euroopa Parlamendi tegevliige*

13.30

STARTUP

Kuidas aitab iduettevõtte mõttelaad Eestit uueks luua?

Markus Villig, *Taxify asutaja ja tegevjuht*

14.15

Konverentsi lõpp ja kojusõit

15.00

OSALEJAD

Ly Aas

Tartu Lasteaed Piilupesa

Erli Aasamets

Kilingi-Nõmme Gümnaasium

Kersti Aasmets

Vaeküla Kool

Aile Aatonen

Tallinna Mürakaru Lasteaed

Kristi Aavakivi

Tartu Linnavalitsus haridusosakond

Merje Aavik

Ülenurme Gümnaasium

Ljubov Abramova

Tallinna Muhu Lasteaed

Tiit Aedmäe

Martna Põhikool

Elle Agarmaa

Tartu lasteaed Sipsik

Ardo Agasild

Abja Gümnaasium

Ruth Ahven

Tartu Veeriku Kool

Tatjana Ait

Jõhvi Gümnaasium

Annelly Ajaots

Nissi Põhikool

Terje Alev

Kurtna Kool

Elle Allikvee

Rakvere Täiskasvanute
Gümnaasium

Kaarel Aluoja

Laupa Põhikool

Greta Ammer

Viimsi Keskkool

Triin Andreas

Tallinna Suitsupäasupesa
Lasteaed

Andres Anton

Muhu Põhikool

Marju Aolaid

SA Innove

Viljar Aro

Saaremaa Ühisgümnaasium

Heli Aru-Chabilan

HITSA

Aimar Arula

Põltsamaa Ühisgümnaasium

Aive Aru-Raidsalu

Valga Põhikool

Hiie Asser

Tartu Annelinna Gümnaasium

Marika Astor

Vihaseo Lasteaed-Algkool

Anne Avakivi

Tallinna Haraka Lasteaed

Agnes Baum

Pärnu Tammsaare Lasteaed

Laine Belovas

Noarootsi gümnaasium

Tõnis Blank

Rapla Ühisgümnaasium

Anneli Bogens

Illuka Kool

Aime Dreimann

Pärnu Liblika Lasteaed

Sirje Ebral

Tallinna Arte Gümnaasium

Peep Eenraid

Audru Kool

Ivo Eesmaa

Hiiumaa Gümnaasium

Anneli Eesmaa

Türi Ühisgümnaasium

Ruth Elias

Saverna Põhikool

Katrin Elme

Tallinna Lasteaed Õunake

Andres Elmik

Märjamaa Gümnaasium

Anne Endjärv

Kohtla-Järve Järve Gümnaasium

Signe Erikson

Rannu Lasteaed

Tõnu Erin

Kuressaare Vanalinna Kool

Anneli Errit

Tallinna tehnikagümnaasium

Mart Felding

Viimsi Keskkool

Margot Fjuk

EAHJÜ

Valeri Gramakovski

Kärdla Põhikool

Krista Grau

Tallinna Vanalinna Täiskasvanute
Gümnaasium

Joel Guljavin

Narva-Jõesuu Kool

Ülle Haavasaar*Jõõpre kool***Kadi Hajetski***SA Innove***Terje Hallik***Miina Härma Gümnaasium***Ivar Hanvere***Tõrva Gümnaasium***Margit Hiiet***Tallinna Lasteaed Südameke***Ilme Hõbemägi****Anne Hütt***Sihtasutus Archimedes***Merle Hüva***Halliste Põhikool***Signe Ilmjärv***Toila Gümnaasium***Hille Ilves***Eesti Linnade Liit***Jaak Israel***August Kitzbergi nim
Gümnaasium***Meeri Ivanov***Räpina Ühisgümnaasium***Reet Jakobson***Tartu Täiskasvanute
Gümnaasium***Eha Jakobson***Unipiha Algkool***Kairi Jakobson***Tallinna Rahumäe Põhikool***Kadri Joost***Elva Lasteaed Murumuna***Anne Juhkam***Tartu Linnavalitsus
haridusosakond***Katrin Justus***Tartu Kutsehariduskeskus***Eneken Juurmann***Haridus- ja Teadusministeerium***Veigo Juuse***Kallavere Keskkool***Tiiu Jõeväli***Tallinna Lasteaed
Nõmmekannike***Katrin Jõgeva***Friedebert Tuglase nim Ahja Kool***Helmer Jõgi***Tartu Jaan Poska Gümnaasium***Heikki Järlik***Tsirguliina Keskkool***Mainer Järvelill***Meremäe Kool***Marika Kaasik***Tartu Täiskasvanute
Gümnaasium***Martin Kaasik***Eesti Koolijuhtide Ühendus***Tiina Kala***Võru Lasteaed Sõleke***Heda Kala***Tartu Lasteaed Meelespea***Helje Kala***Ääsmäe Põhikool***Merike Kald***Paistu Kool***Indrek Kaldo***Pärnu Koidula Gümnaasium***Allan Kaljakin***Tallinna Õpetajate Maja***Sirje Kaljula***Kadrioru Saksa Gümnaasium***Anne Kaljur***Tartu Mart Reiniku Kool***Maire Kaljuveer***Tallinna Lasteaed Pallipõnn***Ly Kallas***Kuressaare Täiskasvanute
Gümnaasium***Marika Kallas***Tallinna Haridusamet***Kaja Kallas***Euroopa Parlament***Henry Kallaste***Vinni-Pajusti Gümnaasium***Tiina Kallavus***Tartu Herbert Masingu Kool***Jaanus Kallion***Ääsmäe Põhikool***Ave Kalmus***Mattiase Põhikool***Ulla Kamp***SA Innove***Andres Kampmann***Oru Kool***Arvo Kangas***Koigi Kool***Gerdy Kangur***Tallinna Lotte Lasteaed***Sigrid Karelson***Tartu Linnavalitsus
haridusosakond***Mariann Karja***Tartu Kutsehariduskeskus***Märten Karm***Tartu Jaan Poska Gümnaasium***Helna Karu-Baher***SA Innove***Mari Kase***Suure-Jaani Kool***Silja Kasekamp***Tartu Lasteaed Karoliine***Arno Kaseniit***Sillamäe Gümnaasium*

Margus Kask
Puurmani Mõisakool

Merike Kaste
KJPG

Sirje Kautsaar
Rapla Gümnaasium

Kaisa Keisk
Tartu Linnavalitsus haridusosakond

Kai Kens
Tartu Maarjamõisa Lasteaed

Lee Kerde
Tallinna Männi Lasteaed

Monika Kerse
Tallinna Padriku Lasteaed

Ilmar Kesselmann
Parksepa Keskkool

Sirje Kessler
Pärnu Lasteaed Pillerpall

Marge Kiel
Tallinna Lasteaed Karikakar

Heiki Kiidli
*Tallinna Täiskasvanute
Gümnaasium*

Helle Kiik
Rannu Kool

Ave Kikas
Mooste Mõisakool

Reet Kikkas
Jõgeva Täiskasvanute Keskkool

Aule Kink
Häädemeeste Keskkool

Made Kirts
SA Archimedes

Marika Kissa
Viljandi lasteaeed Midrimaa

Heidi Kiuru
Tartu Karlova Kool

Merike Kivimäe
Tallinna Haridusamet

Kristi Kivipuur
Haapsalu Viigi Kool

Katrin Kivistik
Karksi-Nuia Lasteaed

Heidi Kodasma
Surju Põhikool

Ene Koitla
Viimsi Kool

Kairi Kolk
Kammeri Kool

Natalia Kond
*Tallinna Laagna Lasteaed-
Põhikool*

Annika Kongi
Tallinna Kivila Lasteaed

Juta Koppel
Kiitu Kiigepõnni Lasteaed

Elmu Koppelmann
Tapa Gümnaasium

Anneli Korela
Nõo Põhikool

Mall Krebstein
Tartu Lasteaed Midrimaa

Kaido Kreintaal
Kehra Gümnaasium

Toomas Kruusimägi
Tallinna Inglise Kolledž

Kai Kukk
Tori Põhikool

Anne Kuldmäe
Saku gümnaasium

Kärt Kullas
Peetri Lasteaed - Põhikool

Diana Kuntor
Saue lasteaeed Midrimaa

Anne Kurviste
Tallinna Paekaare Lasteaed

Karmo Kurvits
Võru Gümnaasium

Tiit Kurvits
Viljandi Jakobsoni Kool

Reeva Kuusk
Tallinna Rahumäe Põhikool

Rando Kuustik
Jakob Westholmi Gümnaasium

Mall Kõiv
Viljandi Täiskasvanute Gümnaasium

Olga Kängsep
Vändra Gümnaasium

Irene Käosaar
Integratsiooni Sihtasutus

Jaanika Käst
*SA Innove Valgamaa Rajaleidja
keskus*

Marika Kört
Lasteaed Helika

Monika Kümnik
Viljandi lasteaeed Karlsson

Kädly Künnap
Harju Koolijuhtide Ühendus

Hille Küppar
Mattiase Põhikool

Karin Kütt
Sillaotsa Kool

Maarja Kütt
Viimsi Keskkool

Merike Küttis
Tallinna Järveotsa Lasteaed

Asta Laas
Võhma lasteaeed Mänguveski

Kersti Laastau
Paide Ühisgümnaasium

Annika Laats

Risti Kogudus

Valdur Laid

Maksu- ja Tolliamet

Mart Laidmets

HTM

Inge Laiv

Haljala Kool

Tiina Lall

Tallinna Lasteaed Kikas

Birgit Lao

SA Innove

Evi Lapp

Kilingi-Nõmme Lasteaed Kröll

Erki Larm

*Juhan Liivi nim. Alatskivi
Keskool*

Ilona Lass

Iisaku Gümnaasium

Evelin Laugus

Tartu Lasteaed Poku

Lea Laumäe

Lasteaed Sass

Urve Leemet

Viljandi Lasteaed Midrimaa

Monika Lemberg

Pärnu Kesklinna Lasteaed

Õnnela Lembke

Haljala Kool

Virve Lepa

Pärnu Männipargi Lasteaed

Madis Lepajõe

*Tartu Linnavalitsus
haridusosakond*

Tiia Lepik

Miina Härma Gümnaasium

Rena Lepikult

Lastesõim Päkapikk

Lasse Leponiemi

HundrED.org

Leena Leppoja

Pärnu Kadri Lasteaed

Raino Liblik

Tallinna Kuristiku Gümnaasium

Marianne Liiv

Tallinna Kadaka Lasteaed

Kuuno Lille

*Oskar Lutsu Palamuse
Gümnaasium*

Rudo Lilleleht

Tsireguliina Keskool

Merike Lillepõld

Pärnu Lasteaed Pöialpoiss

Sigrit Lilleste

Tallinna Haridusamet

Piret Lind

Tallinna Haridusamet

Liivi Lindemann

Olustvere Põhikool

Tiina Lipp

SA Archimedes

Robert Lippin

Saue Gümnaasium

Tõnu Lont

Lüganuse Keskool

Tarmo Loodus

Viljandi Kutseõppekeskus

Katrin Luhaäär

Ristiku Põhikool

Hannely Luik-Stogov

Valga Põhikool

Ruth Lukas

Tallinna Tihase Lasteaed

Karin Lukk

Tartu Kivilinna Kool

Stella Lusmägi

Tallinna Kiisupere Lasteaed

Raimond Luts

EKJÜ veteran

Carmen Luts

Tartu Veeriku Kool

Kristiina Lutsar

SA Archimedes

Riina Läll

Tallinna Kelmiküla Lasteaed

Ulvi Läänemets

Saku gümnaasium

Alvina Maasik

Tallinna Arbu Lasteaed

Anne Mahoni

Haapsalu Põhikool

Ülle Mandre

Tallinna Lepistiku Lasteaed

Martti Marksoo

Rakvere Reaalgümnaasium

Matti Martinson

Rahukas MTÜ

Ene Martinson

OÜ Orfeum

Riin Massur

Puhja Kool

Lea Matson

Viljandi Lasteaed Mesimumm

Igmar Matto

Rakke Kool

Merike Meltsas

*Tallinna Vanalinna Täiskasvanute
Gümnaasium*

Maarja Merigan

Tallinna 32. Keskool

Maili Mesipuu

Ülenurme Gümnaasium

Kristel Mets

Tartu Hiie Kool/ Tartu Emajõe Kool

Eero Metsvahi

Heimtali Põhikool

Aili Michelson

Tartu Lasteaed Naerumaa

Kersti Mihailov

Elva linna lasteaeed Õnneseen

Kristi Mikiver

Haridus- ja Teadusministeerium

Inga Miljand

Tallinna Vanalinna Täiskasvanute
Gümnaasium

Toomas Mitt

Tõstamaa Keskkool

Natalja Mjalitsina

SA Innove

Ulvi Moosel

Tallinna Lasteaed Kraavikrõll

Kristi Mumm

Tartu Forseliuse Kool

Jaanus Mägi

Taebala Kool

Tiiu Mänd

Väike-Maarja Lasteaed

Heli Mänd

Tallinna Arte Gümnaasium

Helina Mändla

Pärnu Tammsaare Lasteaed

Mereli Mändmets

SA Innove

Reinika Männamaa

Tallinna Liivalossi Lasteaed

Päivi Märjamaa

Puhja Kool

Kristina Märks

Tallinna Meelespea Lasteaed

Piret Määr

Tallinna Kullatera Lasteaed

Sirje Mölder

Pärnu-Jaagupi Lasteaed
Pesamuna

Stanislav Nemeržitski

Virtsu Kool

Katrin Niin

Noarootsi kool

Luule Niinesalu

Peetri Lasteaed - Põhikool

Nadežda Niklus

Laeva Põhikool

Ene Nool

Rakvere Rohuaia Lasteaed

Raili Nõgu

Tornimäe Põhikool

Ave Nõmme

Tartu Lasteaed Naerumaa

Liilia Oberg

Pärnu Raeküla Kool

Merike Ojamaa

Võru Täiskasvanute
Gümnaasium

Annela Ojaste

Tallinna Asunduse Lasteaef

Kaire Oks

Kurtna Kool

Rein Olesk

Tartu Linnavalitsuse
haridusosakond

Krõõt Olo

Haridus- ja Teadusministeerium

Virge Ong

Sõmeru Põhikool

Ruth Opmann

Haridus- ja Teadusministeerium

Sigrid Oras

MTÜ Põlvkondade Maja

Imbi Orav

Lagedi Kool

Ave Orav

Saarepeedi Kool

Robert Ossipov

Tallinna Vanalinna Täiskasvanute
Gümnaasium

Grüüne Ott

Tallinna Endla Lasteaed

Jaan Paas

Tallinna Lilleküla Gümnaasium

Siret Paasmäe

Tallinna Järveotsa gümnaasium

Mare Paavel

Viljandi lasteaeed Karlsson

Tiiu Pall

Tallinna Kristiine Gümnaasium

Miia Pallase

Pühajärve Põhikool

Mari Palu

Rapla Gümnaasium

Arvo Pani

Kadrina Keskkool

Tiiu Parbus

Tallinna Lepatriinu Lasteaed

Külliki Parker

Tallinna saksa gümnaasium

Tiiu Parmasto

Tamsalu Gümnaasium

Aivar Part

Rakvere Gümnaasium

Katrin Parv

Tartu Linnavalitsus haridusosakond

Katrin Parve

Tallinna Haridusamet

Karmen Paul*Viimsi Gümnaasium***Ardi Paul***Tallinna Nõmme Põhikool***Pille Paulberg***Pärnu Raeküla Kool***Elle Paulberg***Pärnu Kastani Lasteaed***Taimar Peterkop***Riigi Infosüsteemi Amet***Tiina Peterson***Haridus- ja Teadusministeerium***Kristi Pettai***Vastseliina Gümnaasium***Mehis Pever***Tallinna Ühisgümnaasium***Lea Pihelgas***Tallinna Rõõmupesa Lasteaed***Karin Pihl***Tartu Linnavalitsus
haridusosakond***Tõnu Piibur***Pelgulinna Gümnaasium***Tiina Piirisaar***Prangli Põhikool***Katrin Piiriselg***Peetri Lasteaed - Põhikool***Jana Pillmann***Tartu Lasteaed Pääsupesa***Nele Pilman***Jüri Gümnaasium***Lea Pilme***Rakvere Põhikool***Riina Pitserskih***Leisi Keskkool***Merike Plutus***Tallinna Lasteaed Laagna
Rukkilill***Signe Post***Tali Lasteaed***Marget Privits***Vändra Gümnaasium***Raimu Pruul***Häädemeeste Keskkool***Krista Pulk***Uulu Lasteaed***Aime Punga***Hugo Treffneri Gümnaasium***Nelli Purge***Laagna Lasteaed-Põhikool***Madli Pöder***Ambla Lasteaed-Põhikool***Kaare Pöder***Pisasaare Algkool***Erle Põiklik***Tallinna K.Pätsi Vabaõhukool***Annika Põlgast***Tartu Karlova Kool***Pille Pärlin***Tartu Mart Reiniku Kooli***Tiiu Püss***Valga Põhikool***Riho Raave***Tartu Linnavalitsus
haridusosakond***Tiiu Rahuoja***Haridus-ja Teadusministeerium***Karin Rand***Palivere Põhikool***Neeme Rand***Kuressaare Ametikool***Marju Randlepp***Rae Vallavalitsus***Helger Rannu***Salu Kool***Ave-Maria Rapper***Kallavere Keskkool***Liivi Raudsepp***Tartu Kutsehariduskeskus***Jaanika Raudsepp***Tallinna Lasteaed Vesiroos***Mihkel Rebane***Kiili Gümnaasium***Ants Rebane***Loo Keskkool***Luive Rehand***Viiratsi Lasteaed Rüblik***Vallo Reimaa***Tartu Tamme Kool***Kaja Reiman***Siimusti Lasteaed-Algkool***Urmas Reinfeldt***Varbla Kool***Helve Reisenbuk***Häädemeeste Vallavalitsus***Renna Reisi***Alavere Põhikool***Urmo Reitav***Paide Riigigümnaasium***Mailis Reps***Haridus- ja Teadusministeerium***Küllli Riistop***Harkujärve Põhikool***Izabella Riitsaar***Tallinna Pae Gümnaasium***Ene Ritso***Tallinna Liivaku Lasteaed***Jaana Roht***Tallinna Kesklinna Põhikool***Eili Rohtla***Ämmuste Kool*

Ille Rohtlaan

Pärnu Koidula Gümnaasium

Jaanus Rooba

Tartu Maarja Kool

Jaanus Roosileht

Retla-Kabala Kool

Mari Roostik

Tartu Jaan Poska Gümnaasium

Riina Rosar

Peetri Lasteaed - Põhikool

Tiia Rosenberg

Ruila Põhikool

Aime Ruhno

Kolde Lasteaed

Karmi Rumm

Saue Gümnaasium

Kaarel Rundu

Tallinna Saksa Gümnaasium

Aive Saadjärv

Haapsalu Nikolai kool

Pille Saadjärv

Tartu Kivilinna Kool

Ene Saar

Tallinna Reaalkool

Anu Saar

Holstre Kool

Kadri Saaremaa

Tartu Forseliuse Kool

Olev Saluveer

Ülenurme Gümnaasium

Rain Sannik

SA Innove

Piret Sapp

Haridus- ja Teadusministeerium

Karmen Sarapuu

Tartu Karlova Kool

Kalmer Sarv

Valga vald

Jüri Sasi

Tartu Forseliuse Kool

Vello Sats

Kuusalu keskkool

Eve Saumets

Elva Gümnaasium

Ene Savi

Tarvastu Gümnaasium

Andres Savi

Kalmetu Põhikool

Tiina Savisaar

Vääna Mõisakool

Rein Schihalejev

Vara Põhikool

Evald Sepp

Suure-Jaani Gümnaasium

Maie Sepp

Tallinna Kivimäe Põhikool

Merle Sepp

Viimsi Keskkool

Katri Siikki

Tallinna 53. Keskkool

Eve Siilak

SA Innove

Piret Siivelt

Tabivere Põhikool

Heiki Sildnik

Carl Robert Jakobsoni nimeline

Torma Põhikool

Ave Sillaste

Kambja Põhikool

Margit Silluta

Paide Valla Lasteaed-Kool

Silvi Sökk

Tartu Katoliku Hariduskeskus

Carmen Soo

Tallinna Lasteaed Sipsik

Tarmo Soomere

Eesti Teaduste Akadeemia

Aavo Soopa

Viljandi Kesklinna kool

Aku Sorainen

advokaadibüroo SORAINEN

Ale Sprenk

Varstu kool

Leelo Suidt

Puhja lasteaed

Ilvi Suislepp

Kanepi Gümnaasium

Mari-Liis Sults

Tallinna Kunstigümnaasium

Silvi Suur

Tallinna Lasteaed Pääsusilm

Küllli Suvi

Kuremaa Lasteaed-Algkool

Janar Söber

Lihula gümnaasium

Niina Sõtnik

Tallinna Tõnismäe Reaalkool

Mae Säinas

Tallinna Läänemere Lasteaed

Jana Süving

Tallinna Kullatera Lasteaed

Haana Zuba-Reinsalu

Luaa Metsanduskool

Toomas Takkis

Kuressaare gümnaasium

Ülle Talts

KJPG

Liina Tamm

Tartu Katoliku Hariduskeskus

Raivo Tamm

Imavere Põhikool

Eve Tamm*Saue Gümnaasium***Signe Tamm***Tallinna Päikesejänku lasteae***Tatjana Tamme***Tallinna Raku Lasteaed***Niina Tammemets***Lasteaed Naeratus***Halliki Tammiste***Pärnu Lasteaed Pillerpall***Olesja Tandorf***Tallinna Kivimurru Lasteaed***Ene Tannberg***Miina Härma Gümnaasium***Tarvi Tasane***Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus***Meeli Tasane***Pärnu-Jaagupi Põhikool***Önnela Tedrekin***Loksa Gümnaasium***Merily Tensing-Kruusla***Tartu Linnavalitsus
haridusosakond***Mare Tereping***Noarootsi Kool***Riho Terras***Eesti kaitsevägi***Merilin Tiisler***Laagna Lasteaed-Põhikool***Küllli Tiismaa***Pärnu Lasteaed Trall***Maia Tohver***Uuemõisa Lasteaed-Algkool***Raul Tomberg***Tallinna Huvikeskus Kullo***Sirje Toomla***Haabneeme Kool***Rait Toompere***Sihtasutus Archimedes***Joosep Tosmin***TERA Peedu kool***Aare Treial***Väike-Maarja vallavalitsus***Triin Treier***Haapsalu Lasteaed Päikesejänku***Irina Tumanova***Tallinna Sõbrakese Lasteaed***Mait Tõitoja***Keila Kool***Ain Tõnisson***Tartu Tamme Gümnaasium***Reeli Tänavsuu***Pärnu Kadri Lasteaed***Eevi Tüüna***Nurme Kool***Merit Udusalu***Kajamaa Kool***Urmo Uiboleht***Tartu Erakool***Kuldar Uibomägi***Valga Põhikool***Meeli Uibomägi***Valga Põhikool***Pille Usin***Tori Põhikool***Rein Uusmaa***Nõo Põhikool***Heli Uustal***Keila Kool***Heidi Uustalu***Kiviõli 1. Keskkool***Katrin Uutsalu***Pärnu-Jaagupi Põhikool***Signe Vaabel***MTÜ Vlleri Jaagu Lasteaed-
Põhikool***Merike Vaarandi***Tallinna Kristiine Gümnaasium***Sirje Vaikjärv***Pärnu Lasteaed Päikesejänku***Urmas Vaino***ERR***Tatjana Vallaste***Kunda Linna Lasteaed Kelluke***Kairi Vasemägi***Tartu Maavalitsus***Aet - Triin Vasnu***Järvakandi Kool***Ene Veberson***Tilsi Põhikool***Lydia Veeris***Pärnu-Jaagupi Lasteaed
Pesamuna***Heli Veersalu***Saku Vallavalitsus***Katrin Velleste***Kehtna Vallavalitsus***Jens Vendel***Rae Vallavalitsus***Lea Vendik***Hagudi Põhikool***Marjeta Venno***Tartu Erakool***Margus Veri***Pärnu Ülejõe Põhikool***Kerstin Vessik***Tallinna 32. Keskkool***Andres Viia***Sihtasutus Kutsekoda***Imbi Viisma***Kadrioru Saksa Gümnaasium*

Raina Vilkes
Kallavere Keskkool

Külli Villems
Viljandi Lasteaed Mesimumm

Markus Villig
Taxify

Kristi Vimberg
Jüri Gümnaasium

Ellen Vimberg
SA Archimedes

Irina Voinova
Sitsi Lasteaed

Tiiu Voodla
*Tallinna Vanalinna
Täiskasvanute Gümnaasium*

Ele Vool
Elva Gümnaasium

Jaanika Voomets
Kabala Lasteaed-Põhikool

Riina Voore
Tartu Linnavalitsus haridusosakond

Annely Väsaste
Tartu Maavalitsua

Epp Välba
Suure-Jaani Kool

Malle Õiglas
Haapsalu Linna Algkool

Marika Ärmpalu
Kopli Lasteaed

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kuidas on seotud haridus ja julgeolek?

Riho Terras, Eesti kaitseväge juhataja

Eesti kaitseväge ülema Riho Terrase käes uurisime, milline on rahvusliku ja Euroopa julgeoleku olukord, kuidas on haridus ja julgeolek omavahel seotud ning mida saab hariduselus ära teha, et kodanikud oleksid ohtudest teadlikumad.

Kuidas on omavahel seotud haridus ja julgeolek?

Hariduse ja julgeoleku seos on väga otsene ja selle värskena hoidmine on osa nii minu kui ka paljude teiste kaitseväelaste igapäevasest teenistusest. Teadmised oma riigi toimimise ja põhialuste kohta laovad vundamendi kodanikuks olemisele. Osaks kodanikukasvatusest on ka teadmine sellest, kuidas riiki kaitsta. Kuid kaitsta pole tarvis mitte ainult riiki – julgeolek see on justkui kontsentriliste ringide kogum, kus keskel on meie isiklik, oma enda julgeolek ja turvalisus ning mille ümber asetuvad perekonna ja kogukonna turvalisus, mis toetavad

omakorda riigi julgeolekut. Hariduse osa on märkimisväärne kõigi nende julgeolekutasandite selgitamisel ja teadmiste kinnistamisel.

Eesti kaitseväge on ajateenistusele tuginev reservvägi, mis tähendab, et see inimressurss, kes ajateenistusse kutsutakse, õpib ja harjutab selleks, et meie riiki kaitsta. Ma olen täiesti veendunud, et palju lihtsam ja tulemuslikum on anda väljaõpet neile poistele ja tüdrukutele, kes juba koolist ja kodust on kaasa saanud hea arusaama julgeolekust ja riigi toimimisest.

RIHO TERRAS

Miks on julgeoleku tagamiseks jätkuvalt oluline laiapindne riigikaitse, ajateenistus ja reservvägi?

Eesti on rahvaarvult väike riik. Oleme NATO liitlaste seas väikseim, kel on oma maavägi, merevägi ja õhuvägi. Selleks, et oma riiki kaitsta, oleme teinud valiku ajateenistusel põhineva reservväe kasuks. Peame arvestama sellega, et igas ühiskonnas on piiratud arv inimesi, kes tunnevad oma kutsumusena sõjaväelaseks olemist. See reegel kehtib ka teiste elualade puhul, olgu

vahel. Praktiliselt igas Eesti peres on keegi, kes on seotud riigikaitsega – olgu siis läbi reservväelaseks olemise, ajateenistuse või kaitseliitlase staatuse. Riigikaitse laiapindsus tähendab seda, et lisaks kaitseväele ja sisejulgeolekut tagavatele asutustele on riigikaitsega seotud ka paljud teised ametiasutused. See on Eesti suurust arvestades ainuõige valik, sest sõjaline riigikaitse on vaid osa suuremast pildist ja selleks, et meil oleks oma riigis turvaline, tuleb riigikaitsega tegeleda väga paljudel inimestel.

Kool on lisaks kodule see koht, kus kujundatakse väärtushinnanguid ja laotakse alusmüür tulevikuks.

siis tegu õpetajate, arstide, juristide või põllumeestega. Sõjaliseriigikaitse reaalne vajadus on suurem kui me vaid huvi ja kutsumuse põhjal suudaksime inimesi kokku tuua. See omakorda tähendab, et kandepinda tuleb laiendada, et siis lisaks professionaalsetele sõjaväelastele ka õpetajad, arstid, juristid, põllumehed ja kümnete teiste elualade esindajad osaleksid riigikaitse. Lisaks on ajateenistusel põhineva reservväe üks oluline lisaväärtus see, et püsib pidev ja tugev side riigikaitse ja ühiskonna

Milline on haridusasutuse roll julgeoleku tagamisel?

Haridusasutuse roll julgeoleku tagajana toob mind tagasi esimese küsimuse juurde. Kool on lisaks kodule see koht, kus kujundatakse väärtushinnanguid ja laotakse alusmüür tulevikuks. See tähendab, et õpetajate, koolijuhtide, huvijuhtide aga ka vanemate koostöös saame anda lastele nii turvalise õpikeskkonna kui ka hea sissejuhatuse riigi toimimisse. Enam

kui 15 aastat on koolides valikainena kavas riigikaitseõpetus. Tänapäevaks on selle oma õppekavva võtnud 127 gümnaasiumi ja 22 kutseõppeasutust. Enamuses koolides õpetavad riigikaitseõpetust oma ala eksperdid – nii ohvitserid kui ka allohvitserid ning aktiivsed kaitseliitlased. Kokku on sel õppeaastal riigikaitseõpetusega haaratud ligi 90 õpetajat.

Milline on kodu ja lapsevanemate roll julgeoleku tagamisel?

Toon siinkohal ühe kurioosse näite. Paaril-kolmel korral aastas, mil toimub ajateenistusse võtmine, võib uudistest lugeda ja kuulda, et nii ja nii palju kutsealuseid ilmus ajateenistusse

narko- või alkoholijooobe jääknähtudega. Kuna neid kontrolliti väeosa väravas, siis jääb avalikkusele tahtmatult mulje, et tegu on meie riigikaitseüsteemist pärineva probleemiga. Kuid tegelikult on ju see kõik pärit kodust, perekonnast või sõpruskonnast. Kodu on kõige esimene koht, kus laps ja noor saavad aimu sellest, millises komberuumis nad elavad. See, kuidas vanemad ja lähim suhtlusring suhtub riiki ja sealhulgas riigikaitse, sel on otsene seos noorte hinnangute ja arusaamadega. Kui keegi ütleb, et „kõik algab kodust“, siis on see tõde, mitte tühi heietus. Isamaaline kasvatus ja lugupidav suhtumine oma riiki on need alustalad, millele saab ehitada meie laiema julgeoleku.

Kuidas elab Eesti e-tiiger?

Taimar Peterkop, Riigi Infosüsteemi Ameti peadirektor

Riigi Infosüsteemi Ameti peadirektori Taimar Peterkopiga rääkisime sellest, kuidas elab Eesti e-tiiger ja milliseid riiklikke arendusi on oodata. Uurisime kogemusi hiljutise ID-kaardi juhtumi lahendamisel ning arvamust RIA rollist hariduse digitaliseerimisel.

Kuidas elab Eesti e-tiiger vabariigi 100. aastapäeval?

Meie e-tiiger elab hästi! Eesti eripära ei peitu kasutatavas tehnoloogias vaid selles, kuidas me oleme oma riigi toimimist muutnud tulenevalt tehnoloogiast. Me ei pruugi kasutada kõige moodsamat tehnoloogiat, aga kasutame seda väga laialdaselt. Võrdluses teiste riikidega, siis jõukad riigid valavad väga palju raha tehnoloogiasse digitaliseerides olemasolevaid protsesse. Meie aga väheste ressursside tingimustes muutsime oma protsesse fundamentaalselt. Näiteks võtsime füüsilise allkirja asemel kasutusele digitaalse allkirja, mille tõttu on näiteks

juhilubade ja arstitõendite taotlemine väga lihtne.

Murekoht on see, et oleme võtnud kasutusele uusi lahendusi, saamata aru, et need nõuavad hooldust ja ülalpidamise investeeringuid. Me liigume edasi kiiresti ja mõnikord jääb meil seetõttu vajaka ressursse juba elluviidud arenduste ja rakenduste edasi arendamisel. Me suudame teha teenuseid kindlasti veel rohkem mõistlikuks ning kliendile sõbralikumaks.

Milliseid riiklikke arendusi on oodata uue aastasaja algul?

Kõige olulisem väljakutse meile on

see, kuidas teha teenused proaktiivseks. Inimene ei pea tulevikus ise otsima teenuseid, vaid riik peab ise teadma olemasolevate andmete baasil (inimene saab lapse, laps saab lasteaiaaialiseks, inimene läheb pensionile jne), millal meelde tuletada vastavaid teenuseid.

Meil on üha rohkem andmeid ja meie ülesanne on andmeid üha nutikamalt ära kasutada, samas tagades andmekaitse. Kuidas automatiseerida erinevates andmekogudes sisalduvate andmete kasutamine, et tagada kodanikele head

Millised on ohud?

Me kasutame IKT-d täna pea igas eluvaldkonnas. Seetõttu varitsevad ka küberohud kõikjal. Me peame muutma oma käitumisharjumusi ja mõistma küberhügieeni olulisust isiklikust vaatenurgast aga ka ametkondlikult läbi mõtlema, millised on meie protsessid näiteks koolides ja millised riskid sellega kaasnevad.

Meid ohustavad riigid, kurjategijad ja noored, kes ei saa aru oma tegude tagajärjest. Ründevektoreid on mitmeid

Siin on haridusametustel suur roll, et kasvatada inimestes digiteadlikkust. Ühelt poolt suutlikkust end ise kaitsta ja teiselt poolt võimekust intsidentide puhul appi tulla.

teenused, samas säilitades isikuandmete kaitse kiiresti muutuvad maailmas.

Kolmas valdkond on turvalisus. Me digitaliseerime tohutult kiiresti, aga tihti ei mõtle piisavalt riskide peale. Tundub, et paljudele tuleb üllatusena, et on inimesed või inimgrupid, kes soovivad tehnoloogiat kurjasti ära kasutada. Kuigi Eestis on digitaliseerimisega kaasnevate riskide taju isegi kõrgem kui paljudes teistes maades, peame riskide maandamiseks enam tööd tegema.

ja peame mõtlema, kes meid ohustavad ning mis moodi võidakse meid rünnata. Ebaadekvaatselt internetis käitudes sead end ise ründe potentsiaalseks ohvriks. Turvaline tehnoloogiate kasutamine eeldab kultuurilist muutust ja haridusametuste juhtidel on kandev roll käitumismudelite muutmisel. Omaette väljakutse on see, et tehnoloogia areneb nii kiiresti, et iga kord kui keegi kooli lõpetab, on tema teadmised tehnoloogiast juba pisut vananenud.

Mõnikord võib sõltuvus teatud tehnoloogiast kasvada nii kiiresti, et kaitse ei ole selleks valmis. Lisaks ID-kaardi intsidentidele avastati hiljuti näiteks, et enamikes maailma arvutites olevad kiibid on turvaveega, samuti on turvaveega enamus wifi-ruuterid. Kui tehnoloogia muutub ebaturvaliseks, siis on meil valik, kas me õpime sellest või läheme tagasi paberi ja pastaka juurde. ID-kaardi puhul eristusime sellega, et ka meie plaan B oli digitaalne. Hispaania pani samas olukorras 17 miljonit kaarti lihtsalt kinni. Agiilsus on ülioluline, et proaktiivselt selliseid probleeme lahendada.

Riik ei suuda kunagi tagada, et intsidentide korral oleks igal ametkonnal "majas sees" vastav kompetents täiel määral olemas. Nii 2007. aasta juhtumi puhul kui ka ID-kaardi juhtumi puhul mängib olulist rolli koostöö erinevate insitutsioonide ja üksikisikute vahel. Siin on haridusasutustel suur roll, et kasvatada inimestes digiteadlikkust. Ühelt poolt suutlikkust end ise kaitsta ja teiselt poolt võimekust intsidentide puhul appi tulla.

Mida soovitate koolijuhtidele?

Tehnoloogia arengu vastu võidelda ei ole mõtet. See areng üha kiireneb ja noored omakorda kohanevad sellega kiiremini kui pedagogid. Soovitan õpetada väärtusi, kuidas tehnoloogiat kasutada. Õpetada käitumiskultuuri, kas ja kuidas tehnoloogiat kasutatakse igapäevaselt.

Teine teema konkreetselt on nutiseadmete kasutamine haridusasutuses. Me peame mõistma, mida nutiseadmetega koolis tehakse. Võimalused asuvad skaalal, et seadmeid kasutatakse õppetöös kuni teise äärmusesse, et seadmeid kasutatakse teiste kiusamiseks.

Peame õppima baashügieeni, sest meie haavatavus sõltub meist endast. Kui jätame oma telefoni või arvuti turvatult vedelma, siis seame ennast ise teadlikult ohtu. Näiteks koolikeskkonnas võib olla väga palju ohustajaid, kes võivad teha lihtsalt nalja ja teie arvutisse sisse häkkida ning põhjustada sellega soovimatuid tagajärgi.

ETTEVÖTLIKKUS

Mida saaks hariduses teha, et ettevõtlikkust oleks rohkem?

Aku Sorainen, advokaadibüroo SORAINEN vanempartner

Advokaadibüroo SORAINEN asutaja ja vanempartneri Aku Soraineni käest uurisime, kuidas on ettevõtlikkus tema silmade läbi Eestis arenenud, mida võiks hariduselus ära teha, et ettevõtlikke noori oleks rohkem ja kuidas saaksid ettevõtjad ise panustada haridusellu.

Kuidas on ettevõtlus ja ettevõtlikkus Eestis arenenud?

Eestimaalaste ettevõtlikkus on minu hinnangul piisavalt arenenud. Ma näen ettevõtlikkust palju ja erinevates valdkondades. Inimesed on saanud üle nõukogude pärandist, kus ei pidanud töökohal nii palju panustama ja ettevõtlikkus väljendus pigem mujal. Meie väljakutse seisneb oskuses kuidas neid ettevõtlikke inimesi suunata ettevõtlusesse. Inimeste heaolu riigis sõltub otseselt sellest, kui palju meil on ettevõtjaid ja tööandjaid.

90. aastatel oli tahe tegeleda ettevõtlusega Eestis ülimalt kõrge.

Ettevõtjaks saada oli lihtne, asudes tegelema ükskõik millise äriaga. Ma imestasin, kuidas tung ettevõtlusele oli niivõrd palju aktiivsem, kui Soomes tollal. Üheks Eesti eeliseks oli see, et siis alustati puhtalt lehelt ja kõik turud olid vallutamata. Täna sel päeval ei näe ma enam nii suurt soovi ettevõtlusega tegeleda. Noortel on stabiilsem ja mugavam keskkond, tekkinud on turvaline keskklass, mis ei sunni nii palju ettevõtlusesse pürgima kui varem. Palgatöö on väga konkurentsivõimeline ja ettevõtjana alustamist peetakse riskantseks. Eesti on selles osas muutumas küpseks riigiks, kus ettevõtlus ei ole ellujäämise ja elus hakkamasaamise

eeltingimus. Kuna otsest sündi ei ole, siis järjest rohkem vajame ühiskondlikke initsiatiive uute ettevõtjate kasvatamiseks. Perekondades, kus vanemad tegelevad ettevõtlusega on olemas isiklik eeskuju. Minu arvates on kaks kõige tähtsamat ametit õpetajad ja ettevõtjad. Ettevõtjatest tööandjate õlgadel seisab terve riik ja õpetajad vastutavad järgmise põlvkonna ettevõtjate kasvatamise eest.

oma kogemust jagama ja uut energiat andma. Noored vajavad innustamist! Usun, et noori tuleb innustada võtma ette vabatahtlikult erinevaid projekte ja sealte tekib harjumus asju ette võtta.

Ma olen näinud, et paljudel tublidel ettevõtjatel on sportlase taust. Sport annab vajaliku distsipliini minna läbi raskuste. Olen näinud hulga ettevõtjaid, kes on teinud tähelennu - kiiresti üles ja kiiresti alla. Vaimse tasakaalu saavutamine on äärmiselt oluline. Noori tuleb õpetada ennast ületama ja võtma

Ettevõtjatest tööandjate õlgadel seisab terve riik ja õpetajad vastutavad järgmise põlvkonna ettevõtjate kasvatamise eest.

Mida võiks hariduselus ära teha, et ettevõtlikke noori oleks rohkem?

On erinevaid initsiatiive, mis minu hinnangul annavad häid tulemusi. Üheks on Junior Achievement, mis aitab õpilastel puutuda kokku ettevõtlusega. Uusi programme aga tuleb kogu aeg juurde. Näiteks on väga tänuväärne Ida-Virumaa noori Tallinnasse IT firmadesse tööpraktikale toov projekt, mida Evelyn Sepp mulle hiljuti tutvustas. Samuti Noored Kooli ja Tagasi Kooli, millest viimane kutsub tööelus juba olnud inimesi

ette rohkem kui on nende kohustus, aga samas õpetama noori säilitama elus tasakaalu. Edukas ettevõtlus on pigem maraton kui sprint.

Kuidas saaksid ettevõtjad panustada haridusellu?

Ilmselt paljud koolid juba kutsuvad ettevõtjaid kooli esinema. Iga ettevõtja kohustus on rääkida sellest, kuidas nad oma karjääri alustasid ja milliseid edulugusid või raskuseid on kogetud. Koolid võiksid ettevõtjaid võõrustada

oluliselt rohkem. Teine hea praktika on töövarju süsteem. Mind palutakse umbes kaks korda aastas üheks päevaks võtma õpilasest töövari tutvuma minu tööga ja olen näinud, kuidas see on pakkunud noortele uusi ja huvitavaid kogemusi. Iga ettevõtja peaks laskma õpilastel regulaarselt olla nende töövari. Kolmandaks, on väga oluline keskkooli ajal vahetusõpilaseks minek, mida koolid võiksid julgustada. See on teistmoodi kogemus võrreldes sellega, kui minna välismaale hiljem, näiteks ülikooli ajal. Just keskkooli eas kujuneb välja iseloom ja maailmavaade. Kui just selles vanuses minna kodust eemale, siis annab see isiksuse kujunemisele väga palju juurde, sest siis peab võõras keskkonnas ise hakkama saama. Miinuspooleks on see, et noore välismaale saatmine maksab palju ning muretsetakse ka selle pärast, et laps jääb õppetöös võib-olla aasta võrra maha. Aga kui vaadata asja pikas perspektiivis, siis 30 või 40 aastasel ei ole üldse oluline, kas lõpetasid keskkooli aasta varem või hiljem.

Kas peaksime muutma midagi haridussüsteemis?

Muutma peaks eelarvamust, et edukaks ettevõtjaks saamiseks

peab olema käinud ülikoolis. Ka rakendusliku kõrgkooli või ametikooli lõpetanu võib olla väga edukas ettevõtja. Hetkel on vähemalt Tallinnas suur pöud näiteks väga headest elektrikutest, maalritest, torumeestest ja autoremondilukkseppadest jne. Peab kriitiliselt hindama, kas on parem olla keskpäraste tulemustega sotsiaalteaduste magister või väga hea tulemusega ametikooli lõpetanud professionaal. Hetkel survestab ühiskond pigem minema ülikooli ja Eestis ongi ülikooli magistrantide suhtarv üks Euroopa kõrgemaid ja sellega me kindlasti kaotame tulevasi ettevõtjaid ja tööandjaid. Haridussüsteemi ülesanne on õigel ajal anda noorele piisavalt palju innustavaid eeskujusid ja ideesid, kuidas noor saaks oma potentsiaali täies ulatuses kasutada. Hetkel minnakse väga palju lihtsalt vooluga kaasa. Noortele võiks näidata rohkem erinevaid võimalusi. Kui ettevõtjaid koolidesse kutsutakse, siis tihti on suur kiusatus kutsuda sinna nõ tippettevõtjaid. Aga peaks kutsuma erineva haridustausta ja valdkonna ettevõtjaid. See annab palju mitmekülgsema pildi ettevõtluse olemusest.

JUHTIMINE

Kuidas sarnanevad hariduse andmine ja juhtimine?

Valdur Laid, Maksu- ja Tolliameti peadirektor

Maksu- ja Tolliameti peadirektoril Valdur Laidil on enam kui 20-aastane juhtimiskogemus telekommunikatsiooni-, finants- ja avalikust sektorist, millest üle 10 aasta suurettevõtte tippjuhina Eestis ja Soomes. Uurisime temalt, kas ja kuidas sarnanevad haridustöö ja tippjuhi töö.

Kuidas sarnanevad hariduse andmine ja juhtimine?

Tänases Eestis on ka täiskasvanud ja kogenud inimesed sageli sotsiaalselt ebaküpsed ning võtavad elu kui nendest sõltumatut paratamatust. Lastel ja noortel on oht muutuda samasuguseks. Niinimetatud tõejärgses maailmas on ülioluline osata iseseisvalt mõelda ja end selgelt väljendada, samuti osata mõelda sellele, milline on meie käitumise ja sõnade mõju teistele. Kutsun üles arendama ärksa meelega noori, õpetades lapsi oma peaga mõtlema, julgelt oma arvamust avaldama ja oma seisukohti kaitsma. See paneb aluse võimele analüüsida omaenda tegevust,

peegeldada oma tundeid ja arvamusi, aga samal ajal õpetab arvestama ka ümbritsevate inimestega.

Suured muutused algavad juhi eeskujust. Kas oleme ise juhtidena sotsiaalselt küpsed ja vastutusvõimelised?

Usun, et üha enam on vaja õppida mõtlema interdistsiplinaarselt. Kõik tänapäeva keerukamad tööd on seotud erinevate valdkondade koostööga, seepärast on ka lõimitud õpe väga õige suund. Minu isiklik sellealane silmiavav kogemus pärineb magistriõppes IMD ärikoolist Šveitsis, kus kord anti meile

lahendada finantsvaldkonna kaasus. Kui olime selle kallal kaks tundi pead murdnud ja lahendusteni jõudnud, astus ootamatult sisse turundusõppejõud ja palus vaadelda kaasust ja väljapakutud lahendusi turunduse vaatenurgast. Paljud asjad näisid hoopis teises valguses. Ja järgmise kahe tunni pärast tuli teha taas kannapööre, sest siis anti ülesandeks vaadelda tehtut inimeste juhtimise vaatenurgast.

Lõimitud õpe valmistab lapsi ja noori täiskasvanueluks kõige paremini

puudub kas järjepidevus asju lõpule viia või takerdutakse liialt üksikasjadesse. Tööelus läheb hädasti vaja perspektiivitunnet, planeerimist ja järjepidevat tegevust eesmärkide suunas, seepärast valmistavad just pikemad uurimisprojektid või rühmatööd noori hästi ette reaalseks eluks. Võiksime mõelda sellele, kuidas kujundada mitmetapilisi õppeprotsesse, mis markeeriksid tuleviku tööelus lahendamist vajavaid projekte. Noori võiksid juhendada erialaspetsialistid või coach'id, kes aitaksid tuua tavapärasesse aineõppesse

Lõimitud õpe valmistab lapsi ja noori täiskasvanueluks kõige paremini ette.

ette. Sama kehtib ka juhtimises, kus probleemi lahenduseks erinevate perspektiivide teadvustamine ja asjatundlikke kolleegide kaasamine on kriitiliseks eelduseks õnnestunud lahenduste leidmisel.

Tööelus märkame tihti, et noored jäävad tööle asudes jänni pikaajaliste projektidega. Neil

teistsuguse, protsessipõhise vaatenurga, samamoodi nagu juht vajab tihti tuge või nõuandeid.

Kokkuvõtteks: haridustöös ja juhtimises on väga palju ühist. Samad põhimõtted, mis kehtivad laste ja noorte õpetamisel, toimivad ka juhtimises ja juhi enesearendamises.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Milline võiks olla vaimse roll hariduselus?

Annika Laats, Risti Koguduse õpetaja

Kodanikuühiskonna aasta tegijate tunnustamisel pälvis aasta hääle tiitli Risti koguduse õpetaja Annika Laats. Rääkisime temaga väärtustest ja liberaalsest maailmavaatest, samuti usuõppest koolis ning erinevate usundite kooselust meie tuleviku kultuuriruumis ning mida see tähendab haridusele.

Milline teie hinnangul on noorte vaimne tervis?

Noorte vaimne tervis peegeldab ühiskonna üldist tervist. Noored kujunevad selliseks, milliseks me maailma kujundanud oleme. Näen ärevust, milleni on viinud saavutustepõhine ühiskond. Pean oluliseks, et leiaksime hingepideme, vaimse selgroo. See aitab raskes olukorras mõista, kes ma olen. See aitab uskuda, et ka luhtumiste keskel võin ma ometi olla väärtuslik – mitte minu saavutused ei määra mu väärtuse, vaid mu jumalanäolisus. See, kelleks ma loodud olen.

Kuidas olukorda parandada?

See on prioriteetide seadmise küsimus. Inimese õnn sõltub suhetest ümbritsevaga. Mismoodi suhteid luua, kuidas neid hoida, kuidas hoida ennast ja teisi – last õpetades ei saa me neid teemasid tahaplaanile jätta. Headus, halastus ja armastus võiksid olla läbivad ja kandvad teemad ka õppimisprotsessis, õppeainest sõltumata. Teadmised on olulised, kuid kui inimesel puudub taustsüsteem, kuhu need paigutada ning mida nendega peale hakata, siis pole ta rahul ega õnnelik ega suuda õnnelikuks teha ka teisi.

Mida arvate haridusministri plaanist taastada religiooniõpetus?

On nukker, kui me kasvatame lapsi, puudutamata inimese vaimset dimensiooni. Haridus, mis ei aita mõista, mis on religioon, on poolik haridus. Maailma poliitikatki on religioonita võimatu mõista, inimesest enesest, tema lootusest ja igatsustest rääkimata. Lapsed võiksid teada religioossusest ning mõista religioossust.

Ega loodus tühja kohta ei salli. Kui religiooni käsitletakse õppeprotsessis

olema. Selle valgel on ehk selge, et meil on vaja laialdast mõistmist ja taustainfot, mille põhjal saaks suhtuda erinevatesse vaimsuse avaldumisvormidesse kriitiliselt. Laiapõhjaline religiooniõpetus võiks siin abiks olla. Kitsarinnaline õpetus kindlasti mitte.

Kuidas erinevuste ja erilisusega toime tulla? Keset erinevuste märkamist ja erisugususe toetamist peaksime rohkem hakkama märkama ka meie sarnasusi. Parim on see, kui suudame aidata igal

Teadmised on olulised, kuid kui inimesel puudub taustsüsteem, kuhu need paigutada ning mida nendega peale hakata, siis pole ta rahul ega õnnelik ega suuda õnnelikuks teha ka teisi.

puudulikult, asetub tühjale kohale uus vaimsus (New Age) või muud ideoloogiad. Hiljuti lugesin VAT teatri kavalehelt arvamust, et lapsevanemad panevad oma lapsi liiga vara (sic!) nõidade kooli, selleks pidavat inimene küpsem

inimesel avastada oma individuaalsus, et jõuda siis äratundmisele selles, et keset oma erinevusi on meil tohtu ühisosa – inimeseksolemise ühisosa. See laseb meil koos elada ja üksteisest rõõmu tunda.

Mida on õppida 100-aastaselt Soomelt?

Lasse Leponiemi, HundrED partner

HundrED on Soome 100. aastapäeva puhul loodud algatus, mille eesmärk on koguda hariduse edulugusid Soomest ja mujalt maailmast. HundrED partnerilt Lasse Leponiemilt uurisime, mida meil on õppida 100-aastaselt Soomelt.

Milllega tegeleb HundrED algatus?

Me otsime haridusinnovatsiooni üle kogu maailma. Oleme keskendunud K12 haridustaseme innovatsioonidele, st lasteaiast kuni keskkooli lõpuni. Proovime leida innovatsiooni ja parimadi praktikaid, mis muudavad haridust paremaks.

Millised on haridusinnovatsiooni trendid?

Esiteks, õpetajaid huvitavad uuenduslikud õppemeetodid üha rohkem ja nad on oma pilgu pööranud internetti. Teiseks pole mitte kunagi varem olnud nii lihtne innovatsiooni

jagada koolide ja erinevate riikide vahel. Mida täna proovitakse Soomes, proovitakse homme juba Ameerika või Aafrika mandril.

Mis on Soome hariduselu edukuse võti?

Soome haridus on üks parimaid maailmas, sest pakub võrdseid võimalusi väga erinevatele õppijatele. Õpetajate ja koolide kõrgete standardite tõttu suudame pakkuda haridust ühtlaselt üle kogu riigi.

Soome on väärtustanud haridust kogu oma ajaloo vältel. Õpetajaamet on olnud väga hinnatud elukutse ja see on

loonud vundamendi haridussüsteemi arendamiseks.

Õpetajaid usaldatakse väga palju. Meil pole väga täpseid teste, vaid õpetajad saavad ise valida, kuidas õpilased kõige paremini õpivad.

Kas on huvitavad näited tuua?

Just eelmainitud eksamite ja testide puudumine tõstatab küsimuse, kuidas meil siis õpilasi hinnatakse? Üheks edulooks on kahe õpetaja ellukutsutud

Miks ei toimu innovatsioon hariduses kiiresti?

Haridus on väga tundlik teema. Me ei saa kõiki uusi asju koolides laste peal testida, sest see võib lõppeda katastroofiga. Mõned koolid on näiteks viinud liiga palju õpet internetipõhiseks ja õppeedukus on langenud. Õpetajad peavad hindama kriitiliselt, milliseid innovatsioone kasutada. See oli ka põhjus, miks me asutasime HundrEDi. Hetkel on väga palju haridusinnovatsiooniga seotud start-upe ja algatusi ning meie

Uuendustele avatud haridusasutuse eelduseks on uuendustele avatud juht. Tema eeskujul muutuvad uuendustele altimaks ka õpetajad ja õpilased.

enesehinnangu süsteem, kus õpilased hindavad ennast ise. Piltlikult on tegemist majaga, mis kasvab seda mööda, mida mööda õpilane õpib uusi asju. Õpilasel tekib väga hea visualiseeritud ettekujutus sellest, kuidas tema õppeprotsess kulgeb. Õpetajad arendasid sellest mudelist toimiva haridus- ja ärimudeli, millega on seotud 10000 õpilast Soomes ja mida kasutatakse ka mujal maailmas, näiteks Singapuri koolides.

aitame õpetajatel toimivaid ja heaks kiidetud lahendusi leida.

Mida saavad innovatsiooni kiirendamiseks teha koolide ja lasteaegade juhid?

Innovatsioon ei ole eesmärk iseenesest. Kõik peab algama kooli või lasteaia reaalset vajadusest. Kas see on õppetulemuste parandamise vajadus? Või, et õpe oleks huvitavam ja lõbusam? Õpilaste ja õpetajate vaatenurk peab olema väga tihedalt kaasatud. Neid, kes

soovivad teha midagi uut, ei tohiks jätta üksinda. Edulugusid tuleb jagada ning paljundada üle kogu haridusasutuse. Uuendustele avatud haridusasutuse eelduseks on uuendustele avatud juht.

Tema eeskujul muutuvad uuendustele altimeks ka õpetajad ja õpilased. Haridusasutuse juhi ülesandeks on kommunikeerida väärtuseid, näidata suunda ning luua usalduslik õhkkond.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kuidas sujub teaduse ja hariduse koostöö?

Tarmo Soomere, Eesti Teaduste Akadeemia president

Eesti Teaduste Akadeemia presidendilt Tarmo Soomerelt uurisime, kuidas teaduse ja hariduse koostöö sujub, miks on “tõejärgsel ajastul” eriti oluline hariduses tugineda teadusele ning kuidas saaks teadust rohkem praktikasse viia.

Kuidas vabariigi 100. aastapäeval teaduse ja hariduse koostöö sujub?

Siin on kaks aspekti: haridusteadus ja teadusharidus. Teadusharidus ehk teaduse populariseerimine ja tutvustamine õppuritele on viimase kümnekonna aasta jooksul plahvatuslikult kasvanud. Klassikaliste viiside nagu õppurite uurimistööde konverentsid koolides ja konkursid riigi tasemel kõrval on tekkinud täiesti teist laadi algatused nagu tehnoloogiapakt. Tippteadlased jõuavad sageli koolidesse oma ideid ja mõtteviisi tutvustama. Tartus käivitus värselt nn Poska akadeemia, mis viib kokku Eesti Teaduste Akadeemia akadeemikud ja

gümnaasiumiõppurid.

Veidi nukramas seisus on haridusteadus. Nõukogude Liidu ajal olime pedagoogikateaduse vallas kogu selle suurriigi parimate seas. Praegu ei ole haridusteadus meie teadusmaastikul kõige paremas seisus. Mure, et nõuka-aegset teadmist ei saa niisama lihtsalt kaasaega üle kanda, kummitab arvestatavat osa meie sotsiaalteadustest. Aga et see probleem on selgelt teadvustatud ja ülikoolid töötavad selle lahendamise kallal, on alust arvata, et varsti oleme ka selle vallas sama heal tasemel nagu näiteks eksperimentaalpsühholoogia Eestis.

Kas alternatiivsete faktide esiletõus on kuidagi eriliselt omane praegusele ajastule või on seda alati esinenud?

Niinimetatud alternatiivsed faktid pole enamasti ju midagi muud kui vildakad arvamused, mõõtevead või ebaõiged järeldused. Pluss teadlikud valed. Nende püsimise ja leviku tagab see, et lugejatel-kuulajatel pole võimalust fakte kontrollida. Probleem muutub tõsiseks siis, kui sellele lisandub anonüümsus ja võimalus igat sorti väidete kiireks levitamiseks. Seda

soojuse ülekanne eranditult soojemalt kehalt külmale. Nüüd on fakte saanud palju. Aga pole õige öelda, et faktid on devalveerunud. Pigem on asjad liikunud selles suunas, et faktid ei räägi enam ise enda eest. Nad vajavad eestkõnelejaid.

Kui faktid on tummad ja kontekstist lahti rebitud, kasvab kiiresti tõenäosus nende erinevaks interpreteerimiseks ja edasi ühiskonna polariseerumiseks. Probleem on siin sisuline ja vältimatu. Meie maailma tuumiku moodustavad nn keerukad süsteemid. Neid

Vajalikke oskusi, kuidas elada hüperkommunikatiivses maailmas ja valitseda seal liikuvat informatsiooni, tuleb hakata kasvatama juba lastesõimes.

täheldati juba 500 aasta eest, kui leiutati trükimasinad. Praegu on levitamiseks veel efektiivsemad meetodid, alates n-ö kollastest ajalehtedest (mida Eestis kuigivõrd pole) ja lõpetades sotsiaalmeediaga.

Sel ajal, kui teadmist üldse oli vähe, oli pea iga uue fakti teadasaamine suur samm edasi. Kuni fakte oli vähe, oli ka nende kõrvutamise suhteliselt kerge. Vähemalt selliste süsteemide puhul, kus vabadusastmeid vähe. Näiteks kivi kukkumine Maa poole või

iseloomustavad sellised eksootilised nähtused nagu iseorganiseerumine või selle pöördnähtus – süsteemi ebastabiilsus väikeste häirituste suhtes. Viimasest tuleneb näiteks pikaajalise ilmaennustuse võimatus. Sellises keerukas maailmas peame lihtsalt leppima tõsiasjaga, et üksikul faktil ei ole enamasti kuigi suurt väärtust. Kasulikuks muutuvad faktid alles koos ning seostatuna. Nii nagu Sherlock Holmesi lugudes.

Miks on "tõejärgsel ajastul" eriti oluline hariduses tugineda teadusele?

Enamus meie teadmistest vajab adekvaatset konteksti. Nii näiteks on teadmised meie metsadest Sahara elanikele praktiliselt kasutud. Sellega kaasneb paratamatult kalduvus omistada faktidele teatav tähendus. Seda märkame siis, kui läheme keerukate asjade juurde, olgu need suured looduslikud ökosüsteemid või keskkonnaprobleemid tervikuna. Faktid ei ole siis enam neutraalsed ja nii mõnigi pealtnäha täiesti süütu arvamus võib tekitada plahvatus. Nii juhtus päris värskelt, kui akadeemia looduskaitse komisjon julges arvata, et meie metsanduse praegused suundumused ei pruugi olla jätkusuutlikud. Faktid saavad siis poliitilise varjundi. Veel hullem on ühiskonnas tervikuna. Faktid on jonnakad asjad, ütles suur juht Stalin siis, kui oli vaja kedagi süüdistada.

Need on jonnakad ka siis, kui on vaja teha otsuseid. Väga harva sobivad ühiskonda või kogukonda, isegi perekonda puudutavad otsused kõigile. Enamasti riivab iga otsus kedagi. Nabala kaitseala loomine neid, kes soovisid sealkandis paekivi kaevandada. Rail Balticu ehitamine neid, kelle kodu see lõhub.

Nõnda tekib erinevatele faktidele erinev kaal. Oleks see veel ühesugune

kõigi inimeste jaoks, aga kindla fakti kaal eri inimeste jaoks võib olla äärmiselt erinev. Osa fakte muutuvad ebamugavateks. Sellisel puhul on päris inimlik soov otsuseid teha mingitel muudel alustel.

Need on kohad, kus vähemalt osaliselt aitab kainet mõistust ja adekvaatset käitumist säilitada teadusharidus. Loomulikult ei pea igast inimesest saama teadlast, aga oleks hea, kui ta oskaks faktide seostamisel ja konteksti panemisel rakendada neid arutlemise viise, mis on aastasadu olnud teadusmaailmas kontrollitud.

Teadusmaailmas ei reastata fakte suuruse või värvi järgi. Küll on aga äärmiselt oluline teadvustada selliseid fakte, mis seavad meie tegevustele piirid. Sosnovski karuputke suutsime kodustada, saamata aru, mida see endaga kaasa toob, aga apelsini või banaaniga see väga tõenäoliselt ei õnnestu. Kui me sellistes asjades vahet teha ei oska, võivad otsused minna väga kalliks. Piiravate faktide teadmine – et seda või teist ei saa suure tõenäosusega teha – annab vaikimisi kätte teeotsa, mida mööda tasub üldse minema hakata.

Millised on teie soovitused hariduselu teaduspõhisel kujundamisel?

Pigem kordaksin soovitusi akadeemikutele, mis kõlasid akadeemia

80. juubeli aktusel 31.01.2017 Riigikogu konverentsisaalis. Kümme aastat tagasi, teaduste akadeemia 70. juubelil soovitas Toomas Hendrik Ilves akadeemikutel võtta sihiks ajakirjanduse hõlvamine. Seda on jõudumööda tehtud. Vähe on neid nädalaid, mil üheski ajalehes ei ole mõnda akadeemikute kommentaari või arvamust artiklit. Enamasti on selliseid mitu.

Täna saab suur osa kaasteelistest arvestatava osa informatsioonist sotsiaalmeediast. See on maastik, kus akadeemilised väärtused ja teaduspõhine mõtlemine ei ole veel kuigivõrd kinnistunud. Kui teadlased sellel maastikul oma mõtlemisviisi ja faktide seostamise oskust ei jaga, kasutavad teised vaba ruumi oma mõtete jaoks.

Nii on meie ees uus ülesanne: laiendada oma väärtusruumi sotsiaalmeediale. Toomas Hendrik Ilvese sõnadega kümne aasta eest: Võtkem siis oma sihiks Eesti sotsiaalmeedia positiivne hõlvamine: et aidata see teaduse alusele seisma; et teadus jääks ausse ja oleks põnev asi juba lapsepõlves, nagu see on olnud küllap kõigile, kes siin täna on; et ka siis, kui inimesest ei saa teadlast, pakuks teadus

ja teaduslik mõtlemine talle huvi ja oleks tema mõtlemise aluseks; et saaksime teadusest rääkida ikka emakeeles.

Veidi lähemale hariduselule ulatusid mu mõtted inimõiguste aastakonverentsil 09.12.2016. Tookord püüdsin kuulajaid veenda, et veidi utreeritult võib öelda, et see, kes valitseb informatsiooni, valitseb ka maailma. Arvamuste vabadus on tänapäeva ühiskonna üks alustalasid. Siis on aga loogiline inimõiguste kaasdimensioon õigus saada haritud ja treenitud vabalt levivate arvamuste võrdlemiseks, pädevuse ja adekvaatsuse kontrollimiseks.

Teisisõnu, vajalikke oskusi, kuidas elada hüperkommunikatiivses maailmas ja valitseda seal liikuvat informatsiooni, tuleb hakata kasvatama juba lastesõimes. Tegelikult ei ole selles midagi uut: kui maailm muutub keerukamaks, laieneb vastavalt inimese võõrandamatu õigus haridusele ja peab muutuma hariduse paradigma. Seda muutumist näeme juba mitmel tasandil. Väga sümpaatne on näiteks õpik Johannes 2, mis käsitleb muu hulgas retoorikat, argumenteerimist ja ka demagoogiat. Kuna sellised nähtused on ühiskonnas probleemiks, tuleb lapsi maast-madalast õpetada nendega toime tulema.

Millised teemad on haridusministri laual?

Mailis Reps, Eesti Vabariigi haridus- ja teadusminister

Eesti Vabariigi haridus- ja teadusministrilt Mailis Repsilt küsisime, mille üle me võime Eesti hariduselus uhkust tunda ja millised on tänased suurimad väljakutsed.

Mille üle võime Eesti hariduselus vabariigi 100. aastapäeval uhkust tunda?

100 aastat Eesti Vabariiki võiks olla toonud meid sellesse staadiumisse, kus me võime enam-vähem eestlasele omaselt haridusega rahul olla. Me peame ise ka uskuma, et meil on head lasteaiad, üldhariduskoolid, kutsekoolid ja ka kõrgkoolid – seda on näidanud nii PISA kui ka meie õpilaste toimetulek rahvusvaheliselt. See tähendab, et meie koolid teevad head tööd. Selleks, et meil oleks jätkuvalt tugev haridus, peame uskuma nii iseendi kui üksteise tugevustesse. Ja tegema koostööd seal, kus see eelkõige on õpilaste huvides.

Õpilaste huvidest lähtumine aga ei tähenda, et võtame noortelt vastutuse oma õppimise ja hariduse eest.

Eesmärgiks on ühtlaselt kõrge hariduskvaliteediga koolikultuur kõikidel haridusastmetel, kus pole vaja tegeleda küsimusega, millisest koolist keegi tuleb või ei öelda õpilasele, et „sellesse kooli pole sinul tulevikus asja“. Iga noor peaks leidma just tema huvidele ja võimetele vastava.

Millised on tänased pakilised väljakutsed hariduselus?

Meil on tugev haridustraditsioon, mida tuleb hoida ka järgnevat sajad

aastad. Lisaks on meil Eesti e-riigi kuvand ja innovatsioon. Viimast kipume liiga sageli samastama tehnoloogiaga, aga kooliuuendus on palju laiem valdkond. Ka teised riigid tunnevad huvi meie tegemiste vastu ja oma valikutega kujundame järgmise põlvkonna tulevikku nii Eestis kui ka kaugemal. Haridustraditsiooni ja innovatsiooni sünergia tuleb meil selgemas vormis/ selgemal kujul üles leida ning Eesti ja maailma heaks oskuslikult tööle panna.

Paraku on meil ka „kodus“ veel

Probleemiks on kvalifikatsiooninõuetele mittevastavate õpetajate liiga suur osakaal. Senisest enam on vaja motiveerida tippe nii õpilaste kui ka personali hulgas. Me ei tohiks teha valikuid olematu „keskmise“ seisukohalt, tunnustame iga indiviidi eripära ja potentsiaali.

Milliseid lahendusi pakub Haridus- ja Teadusministeerium?

Meie jaoks on suurimaks väljakutseks see, et iga noor oskaks planeerida

Meie jaoks on suurimaks väljakutseks see, et iga noor oskaks planeerida oma tulevikku ja leiaks sobiva eriala ja haridustee.

palju ära teha. Püüdleme selle poole, et meie noortel oleksid koolid, kuhu noored õpetajad tahaksid tööle tulla või kus keegi ei tahaks töölt ära minna. Koolikliima ja organisatsioonikultuuri võimeisik on võtmeisik. Kõik ei sõltu juhtidest, aga juhtidena tuleb teha seda, mis meist sõltub ja mis antud oludes võimalik.

Meie sõnad ja teod peavad olema kooskõlas. Täna veel ei saa kõik lapsed võrdselt head haridust ja kõik ei saa veel teha võimetekohaseid valikuid.

oma tulevikku ja leiaks sobiva eriala ja haridustee. Õpiteed on HTM tööalau haridustasemetete üleselt selleks, et edaspidi oleksid noorte valikud lihtsamad ja läbimõeldumad. Selles on üldhariduskoolidel väga suur roll, kuidas noor edaspidi tuleb toime - kas kõrg- või kutsekoolis .

Viimastel aastatel on meie valikud olnud kantud Eesti EÕS 2020 eesmärkidest. Täna vaatame kaugemale ja paneme kokku uut strateegiat. Lubame ka edaspidi säilitada teravat

talupojamõistust ja head eesti keelt – suusatamine jäägu suusatamiseks ja mitte liikumiseks vahendil. Ehk jõuame selleni, millest on kaua unistatud – et meie hariduspoliitika oleks omavahel paremini läbiräägitud ja ühiselt

otsustatud. Selleks soovin kõigile head tahet kolleege kuulata ja jõudu erinevate seisukohtade põhjalikuks kaalumiseks. Küllap siis tulevad ka head ja õiged otsused.

Mida on Eestil õppida teistelt Euroopa riikidelt?

Kaja Kallas, Euroopa Parlamendi tegevliige

Euroopa Parlamendi saadiku Kaja Kallase käest uurisime, mida on Eestil õppida teistelt riikidelt, kus on innovatsioonile soodsa pinnase loomine kõige paremini õnnestunud ja kuidas viia haridussüsteem valmisolekusse valmistada ette inimesi uutele töökohtadele.

Kus Euroopas on innovatsioonile soodsa keskkonna loomine hästi õnnestunud?

Siin tuleks eelkõige vaadata globaalset innovatsiooniindeksit ja riike, kes seal on hästi esindatud. Euroopast saab esile tuua Soome, Rootsi, Taani ja Šveitsi.

Mil moel saame Euroopa Liidu tuge teaduse rahastamisel paremini ära kasutada?

Euroopa teaduse rahastamine on väga bürokraatlik ja sel on üks suur probleem. See on sageli protsessipõhine, mitte eesmärgipõhine. See tähendab, et rahastuse saamiseks peavad olema

protsessid korras, aga ei pea olema mingit tulemust ette näidata. See peaks muutuma.

Kuidas on mõnes Euroopa Liidu liikmesriigis hästi õnnestunud kõrgepalgaliste ja suurelisandväärtusega töökohtade loomine?

Euroopa Liidus on see hästi õnnestunud näiteks Soomes, kus süstemaatiliselt teadus- ja arendustegevusse raha suunatakse.

Millised on head näited teaduse ja ettevõtluse koostööst?

Jälle on head näited tuua Soomest,

kus teaduse rahastamise üks tingimus on koostöö ettevõtlusega.

Kuidas viia haridussüsteem valmisolekusse valmistada ette inimesi uutele töökohtadele? Millised on parimad praktikad Euroopa Liidus?

Pea tunnustama, et Euroopa Liit ei ole tegelikult parimal võimalikul moel valmis uute väljakutsetega toime tulema, mis puudutab eriti näiteks töötamise uut

reaalsust ja järjest suuremat tehnoloogia kasutuselevõttu. Kui vaadata seda, mida inimesed peaksid oskama, siis lihtsustatult öeldes peaksid need olema oskused, mida me teeme arvutist paremini. Ja need on reeglina oskused, mis on seotud inimeseks olemisega - empaatia, suhtlusoskus, meeskondade ehitamine. Paradoksaalne on see, et üha suurem tehnoloogia kasutus vähendab neid oskusi tegelikult. Peame leidma hea tasakaalu.

Jälle on head näited tuua Soomest, kus teaduse rahastamise üks tingimus on koostöö ettevõtlusega.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A series of horizontal dotted lines spanning the width of the page, intended for writing or notes.

STARTUP

Kuidas aitab iduettevõtte mõttelaad Eestit uueks luua?

Markus Villig, Taxify asutaja ja tegevjuht

Taxify asutaja ja tegevjuht Markus Villig valiti hiljuti ajakirja Forbes poolt maailma 30 silmapaistva alla 30-aastase juhi hulka. Arutlesime Markusega selle üle, kuidas aitab iduettevõtte mõttelaad Eestit uueks luua.

Milline on Sinu arvates täna Eesti positsioon maailmas?

Suurte ja traditsiooniliste asjade jaoks oleme hiljaks jäänud ja liiga väikesed. Saime võimaluse ehitamiseks alles veerandsada aastat tagasi ja pole jõudnud palju ette võtta. Traditsiooniliste ettevõtete seas on meil vaid mõned rahvusvahelises mastaabis olulised ettevõtted, nagu näiteks Tallink ja needki tegutsevad ainult regionaalselt. Samas mitmed tehnoloogiafirmad on suutnud ka ülemaailmselt edukad olla ja inimese kohta on meil neid rohkem kui ülejäänud Euroopas.

Eesti võimalus on olla edukas valdkondades, mis on alles tekkimas ja

kus saame teiste riikidega võrdsematel alustel konkureerida. Nagu spordis, kus näiteks Kelly Sildaru on noorel alal maailma tipus. Võiksime otsida läbilöögivõimalusi valdkondades, mis on täna alles tekkimas ja teiste tähelepanu ei tõmba.

Milline on Eesti kümne aasta pärast?

Me peame vaatama, millised turud on täna tekkimas ja need ära võitma, sest traditsioonilistel aladel me järele ei jõua. Oluline on aru saada, et pea kõik mittedigitaalsed valdkonnad muutuvad järgmise kümne aastaga tehnoloogiaärideks. Peamiseks konkurentsieliseks saab see, kui hea

on sinu tootemeestkond ja tehnoloogia, seda alates ravimitööstusest ja pangandusest kuni juriidika ja transpordini. Seega, Eestile on palju tasuvam investeerida uutesse tehnoloogiatesse ja teadusharidusse, kui ehitada näiteks mõni metsatööstusega seotud tehas.

Mida me peaksime haridusvaldkonnas tegema?

Võtmeküsimus on, kuidas tuua parimad inimesed õpetajateks. See taandub lõpuks õpetajarolli väär-

keskendumist probleemi lahendamisele, muutes õpetajarolli läbi tehnoloogia. Ehitades aina paremaid interaktiivseid õppesüsteeme, muutub õpetaja roll kümne aasta jooksul infokandjast treeneriks, sest kogu informatsioon on tulevikus internetis ideaalsel kujul olemas ja selle edastamine näiteks loengute vormis pole enam vajalik.

See tähendab, et palju olulisemaks muutub õpetaja motiveerimisoskus ja teisejärguliseks tema teadmine antud erialast, mis võimaldab koolidel õpetajakohti täita laiemal hulgal

Pea kõik mittedigitaalsed valdkonnad muutuvad järgmise kümne aastaga tehnoloogiaärideks.

tuspakkumisele võrreldes teiste võimalike rollidega antud kandidaadile. Kahjuks ei ole tänane õpetajatöö väärtuspakkumine kuidagi piisav, et erasektorist üle meelitada parimaid talente näiteks matemaatika või füüsika valdkonnas. Nad saavad nii parema palga, isikliku arengu kui ka panuse anda suurtes tehnoloogiafirmades.

Ma näen ainsa reaalse lahendusena teadvustamist, et ilma kahekordse palgatõusuta me parimaid inimesi õpetajateks tuua ei suuda ning

inimestega ja pole vaja konkureerida samade spetsialistide pärast, keda meelitavad suurimad tehnoloogiafirmad.

Huvitaval moel võib tuua paralleeli hariduse ja taksonduse vahel. Kümme aastat tagasi oli kõige tublim taksojuht see, kes teadis kõiki linna tänavaid peast. Täna juhatab taksojuhti nutikas telemaatika ja olulisem on see, kui hea suhtleja ning klienditeenindaja ta on.

Eesti on väike riik, mis võimaldab meil teistest kiiremini eksperimente teha ja seeläbi rutem areneda. Me ei saa endale lubada ainult vanade mudelite järgimist.

Dotted lines for writing.

A series of 20 horizontal dotted lines spanning the width of the page, intended for handwritten notes or a list.

Tänavu juba 25-aastaseks saanud Büroomaailm on Eesti suurim kontoritarvete müüja. Meie valikus on olemas kõik kontoritöök vajalik, alates pliiaatsist ja paberist, lõpetades mööbli ja sisustusega. Suur kaubavalik, kogemused ja aastatega auge välja teenitud usaldusväärsus suudavad lahendada ka enamiku haridusasutuste vajadustest. Koostöös Skandinaavia maade suurima koolide ja lasteaedade varustajaga Lekolar pakume lasteaedadesse ja koolidesse sobivaid kvaliteetseid õppevahendeid ning mänguasju. Meilt leiab ka suure valiku tahvleid, nii klassikalisi kriiditahvleid, valgetahvleid kui ka innovaatilisi interaktiivseid LED tahvleid.

Õppevahendid, esitlusvahendid, mööbel, kunsti- ja käsitöö tarbed, IT seadmed, printerite kulumaterjalid, renditeenused, kontoritarbed ja asjatundlik, meeldiv teenindus – küsi, mida meil ei ole!

www.byroomaailm.ee

KORRALDAJAD

PARTNERID

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

